

Wie zwijgt stemt in

Zestig jaar erfpacht aan Klesch

Sinds de aankondiging op 22 december 2019 zijn allerlei opinies gegeven over het aanbod dat de Klesch Group is gedaan. De gedachtewisseling richt zich voornamelijk op de uitgifte van domeingronden in erfpacht aan de Klesch Group voor een periode van zestig jaar en de mogelijke gevolgen. Na een juridisch intermezzo met juristen wordt geconcludeerd dat erfpachtrecht de facto een eigendomsrecht is. Hier sluit ik me graag bij aan. Maar mijn bijdrage aan deze vakkundige gedachtewisseling gaat verder. De discussie rond de Klesch Group moet niet alleen van juridische aard zijn maar ook op een veel breder multidisciplinair en ruimtelijk vlak gevoerd worden.

DOOR SHARON ISENIA

De hamvraag is: wat zijn de implicaties op korte en op (middel-)lange termijn voor de ontwikkeling van het eiland, voor komende generatie bewoners - waaronder onze kinderen en kleinkinderen - op Curaçao? Deze overheidsgronden, de gebieden rond het Schottegat en Bullenbaai, zijn van strategisch belang voor huidige en toekomstige alternatieve ontwikkeling van het eiland. De ontwikkeling van de olie-industrie op deze overheidsgronden behoort tot nu toe tot één van de drie economische pijlers van Curaçao. Maar de toekomstperspectieven voor de olie-sector veranderen drastisch als gevolg van de benodigde schone energie. Bijvoorbeeld het Caribische buurland Costa Rica wil over tien jaar, al in 2030, voor honderd procent overschakelen op schone energie en vrij zijn van de uitstoot van fossiele gassen.

Het erfpachtrecht is een zakelijk recht. Maar in het gebruik en bij de toekenning van deze strategische gebiedsdelen, dient voorafgaand een multidisciplinaire strategische afweging ten grondslag te liggen, voordat er zomaar door de overheid kan worden overgegaan tot uitgifte van deze domeingronden aan een particulier. Uitgifte van deze gronden is niet 'business as usual'. Kortom: er dient een goed onderbouwde visie over toekomstige gewenste ruimtelijke ontwikkeling ten grondslag te liggen voor huidige en toekomstige generaties bewoners van Curaçao. Het erfpachtrecht als een zakelijk recht kan een uitgangspunt zijn, maar het is zeker géén visie. Hiermee stip ik het kernprobleem in deze zaak aan. De overheid van Curaçao heeft in het algemeen géén onderbouwde ontwikkelingsvisie, een masterplan, voor twintig jaar, laat staan voor de komende zestig jaar. En dus ook niet ten aanzien van de gebieden rond het Schottegat en Bullenbaai. Er bestaat wel een goed wettelijk kader waarlangs up-to-date ruimtelijk beleid kan worden voorgescreven door de overheid, dat ook aan de internationale standaarden voor

duurzame ontwikkeling kan voldoen. De basis van zo'n visie was ingesloten in het Eilandelijk Ontwikkelingsplan (EOP) uit 1996. Maar deze visie is inmiddels volledig verouderd en voldoet niet meer aan de nieuwe standaarden, zoals vastgelegd bij de Wereldconferentie van Habitat III in Quito in 2016. De overheid loopt met de revisie van het EOP flink achter op internationale ontwikkelingen.

De ruimtelijke ordening en de ruimtelijke planning voor de komende zestig jaar van Pais Korsou mag niet en kan géén slag in de lucht zijn. Zeker als diezelfde overheid de pretentie heeft Curaçao als smart nation te ontwikkelen tot het Singapore van het Caribisch gebied. Dit soort politieke leuzen lijken vooralsnog bedrog want die zouden gebaseerd moeten zijn op onderzoek en studie door professionele ruimtelijke disciplines en dus gebaseerd zijn op wetenschap, onderzoek en ruimtelijke ontwikkeling. Deze deskundigen, waaronder ambtenaren, en de ontwikkelde plannormen binnen het bestaande wettelijk kader worden desondanks al jarenlang niet serieus genomen door achter-

envolgende regeringen in politiek Willemstad. Ook milieugroepen als Amigu di Tera en Defensa Ambiental worden vaak niet serieus genomen. Evenals plannen en ideeën van de Greentown-beweging, die inmiddels in drie aparte groepen is opgesplitst.

En nu komt dan het bericht van politiek Willemstad binnen dat Pais Korsou economisch tegen de muur staat. Het is nu kiezen of delen door het volk voor de Klesch Group. Maar diezelfde overheid heeft structureel jarenlang nagelaten om op grond van bestaande wetgeving haar plicht te vervullen. Zij respecteert niet haar eigen wetten en verordeningen en neemt haar wettelijke verantwoordelijkheid niet serieus. Ik kan hierover meeparten vanwege mijn planologische achtergrond. Een planoloog is een professional die plannen ontwikkelt voor het beheer en de verbetering van de bebouwde omgeving. De discipline van de planologie maakt onderdeel uit van het vakgebied van de ruimtelijke ordening. Ik constateer grote onwetendheid, onkunde onder het volk over deze materie en een sterke arrogantie en berog vanuit politiek Willemstad.

De raffinaderijpoorten waren in december gesloten, er werd gestaakt door het personeel. Daarna kwam het bericht over de deal met Klesch en weer daarna dat het personeel voorlopig doorbetaald wordt door Refineria di Korsou. Toch blijft er bezorgdheid heersen rond de afspraken die met Klesch gemaakt zijn.

De actieve stimulering van de olie-industrie ('fossil fuels') voor nog zestig jaar geeft absoluut niet het vertrouwen in een overheid die het berekenen en de invulling van de Sustainable Development Goals (SDG's) en het gebruik van Clean Energy als leidraad voor toekomstige ontwikkeling serieus neemt. Een bataljon aan ambtenaren en vertegenwoordigers van maatschappelijke groepen en stakeholders uit Curaçao zijn in 2016 meegerisd naar Quito om de Wereldconferentie Habitat III in Ecuador bij te wonen. Bijna tweehonderd landen, inclusief het Koninkrijk der Nederlanden - waaronder Curaçao - hebben zich geconcentreerd aan de afspraken en langtermijndoelstellingen van de New Urban Agenda tot het jaar 2036. Maar dit mag blijkaar niet baten want de regering gaat zijn gang met de Klesch Group voor nog zestig jaar. Het is aan te prijzen dat meer groepen hun stem laat horen over dit onderwerp, waaronder vertegenwoordigers van allerlei maatschappelijke groeperingen en stakeholders die toen ook meegerisd zijn naar Quito. Ruimtelijke ordening is niet uitsluitend het domein van juristen en planologen, maar ook andere vakdeskundigen zouden hun stem moeten laten horen, zoals economen, milieudeskundigen, stedenbouwers, sociaalgeografen en vooral de vakspecialisten in locatiebeleid, de 'juridische planologen'. En niet te vergeten kenners op het gebied van gebiedsleed en milieubescherming. 'Wie zwijgt stemt in' is mijn motto. Ook ambtenaren dienen te breken met het angstcultuur en met hun overdreven heimelijke plichtshouding. Wat is de toegevoegde waarde voor de gemeenschap van al die gemaakte reis- en verblijfskosten voor een snoepreisje naar Quito?

Klokkensluiders hebben ook een plicht te vervullen in deze samenleving. Het grootste dieptepunt in deze zaak is nog niet genoemd. Namelijk politiek Willemstad laat zich leiden door dezelfde politieke standpunt die Donald Trump aanneemt, een inmiddels 'impeached' president uit de Verenigde Staten. Poli-

De overheidsgronden rond het Schottegat en Bullenbaai zijn van strategisch belang voor huidige en toekomstige alternatieve ontwikkeling van het eiland.

FOTO'S: JEU OLIMPIO/DUSHI

tiek Willemstad heeft besloten om eveneens het klimaatakkoord van Parijs niet te ratificeren. Het feit dat Nederland wel het klimaatakkoord van Parijs heeft goedgekeurd betekent niet dat deze automatisch geldt voor Curaçao. Op grond van onze autonome status vastgelegd in het Statuut behoudt Curaçao het recht een ander standpunt in te nemen in het landsbeleid dat het aangename standpunt in het Koninkrijk. Maar in de klimaatdiscussie ligt daarom één van de werkelijke redenen ingesloten waarvoor de Klesch Group (en eerder ook Guangdong Zhenrong Energy (GZE)) kiest voor Curaçao. Met de lucratieve business in de opslagfunctie aan het Bullenbaai ziedt de Klesch Group naar mijn mening de kans schoon om tegen minder strikte milieueiswaarden dan elders op de wereld, toch nog minder schone olieproducten te blijven produceren, tegen voordelige la-

gere productiekosten. Vreemd genoeg is door geen enkele milieugroepering melding gemaakt van dit, naar mijn mening, treurige feit. Van de week nog in het geval Iran kon iedereen aanschouwen hoe trots Donald Trump was toen hij meldde dat de Verenigde Staten (VS) op dit moment de grootste producent van olie en gas ter wereld is geworden en dat de VS de olie uit het Midden-Oosten niet nodig heeft. Hiermee bevestigd hij nog een keer zijn opinie: 'Climate change is a hoax'. Politiek Willemstad volgt helaas deze slogan. Samenvattend: het feit dat de Klesch Group (overigens een Amerikaans bedrijf) een raffinaderij in Duitsland runt conform de strenge milieuregels van de Europese Unie geeft geen enkele garantie dat zij zich gaan houden aan strengere milieueisvoorschriften op Curaçao. Op Curaçao wordt daarmee gekozen voor het leggen van een zwaardere

hypothecaire last op het milieu aan toekomstige generaties. Er ontbreekt nog een landsbesluit gekend door de gouverneur en dus zou het contract met Klesch nog geannuleerd kunnen worden. Wat mij betreft kan dan politiek Willemstad 'ge-impeached' worden door het nemen van een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) door de Rijks-overheid.

Sharon Isenia (54) is werkzaam als adviseur, projectmanager en specialist op het gebied van stedelijke vernieuwing, wijkaanpak, verkeer en parkeren bij IndigoBlue Consult op Curaçao. Hij is afgestudeerd als planoloog aan de Verkeersacademie Tilburg. Hij heeft vervolgens een master in Sociale Geografie aan de Universiteit van Utrecht en een master in Business Administration (MBA) aan de Universiteit van de Nederlandse Antillen (UNA) afgerond.

Windmolens sieren de natuur van Curaçao en Costa Rica. Deze alternatieve energievorm is de toekomst.

Curaçao houdt zich niet aan de gemaakte afspraken tijdens de Wereldconferentie van Habitat III in Quito in 2016, waar wel een delegatie van het eiland naar afgereisd is.